

Fördjupad inventering av groddjurskonflikter längs två statliga vägar norr om Karlstad år 2014

Driftområde Karlstad, Värmlands län

Rapport 2014:109

Trafikverket

Postadress: Trafikverket, 405 33 Göteborg

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Titel:	Fördjupad inventering av groddjurskonflikter längs två statliga vägar norr om Karlstad år 2104
Text:	Dan Mangsbo, 070-574 92 27, dan.mangsbo@telia.com
Foton:	© Dan Mangsbo (foto 3-6) och Mats Lindqvist (foto 1-2).
Omslag:	Väg S714, öster om Illberg, foto: Dan Mangsbo. Infälld: Vanlig groda, foto: Mats Lindqvist
Layout:	Gabriella Johansson, Trafikverket
Dokumentdatum:	2014-09-15
Publiceringsdatum:	2018-01-09
Publikationsnummer:	2014:109
ISBN:	978-91-7467-635-8
Kartor:	© Landtmäteriet Gsd BV/1279
Utgivare:	Trafikverket, www.trafikverket.se
Kontaktperson:	Mats Lindqvist, Trafikverket UHtm, 010-123 73 82 mats.lindqvist@trafikverket.se

Förord

Dåvarande Vägverket arbetade under många år med konfliktpunkter mellan djur och vägar i Region Väst, vilket bland annat har lett fram till att flera så kallade groddjurspassager uppförts. Det genomfördes även en större sammanställning av konfliktpunkter i en studie år 2010, ”**Konfliktpunkter mellan groddjur och vägar i Trafikverkets Region Väst**” (Lindqvist, M. & Röstell, Å. 2010. Rapport 2010:099). I denna finns många potentiella konfliktpunkter där graden av konflikt är svår att avgöra efter endast en enklare översiktlig inventering. Den övergripande metoden i konfliktpunktstudien gör att det krävs fördjupande uppföljningar för att komma vidare och fastställa eventuella åtgärder.

Utöver den övergripande studien från år 2010 händer det att tips och kundärenden gör oss uppmärksamma på olika nya potentiella konfliktplatser. Vid sådana tips och rapporter är det dock svårt att veta hur stark en konflikt egentligen är. Ett sådant tips har inkommit vid väg S720 vid Almar. Dessa anledningar är bakgrunden till att denna fördjupning av två platser mellan Kil-Skåre-Forshaga har beställts av Dan Mangsbo, Deje.

Materialet blir ett underlag för Trafikverkets fortsatta arbete i området.

Författaren ansvarar för rapportens innehåll och tackas för sin insats.

Mats Lindqvist

Miljöspecialist/ekolog

Underhåll – Teknik & Miljö

Foto 1. Väg S714 vid Illberg. Övervintringsområde väster om vägen. Groddjur vandrar ner till de fuktiga ängarna vid Norra Hyn i öster (2015-04-01).

Foto 2. Väg S720 vid Almar. Dikena på östra sidan är vattenfyllda (2015-04-01).

Innehåll

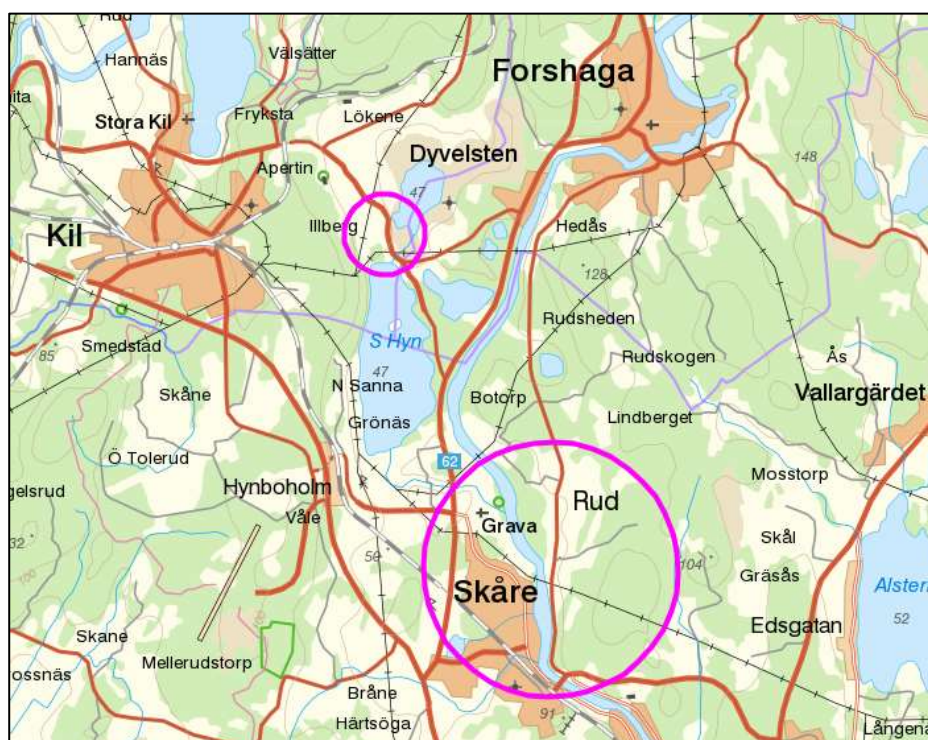
INTRODUKTION	4
RESULTAT	5
2.1 VÄG S714 VID ILLBERG	5
2.2 VÄG S720 VID ALMAR.....	9
DISKUSSION	12
REFERENSER	12

Introduktion

Följande inventering utfördes på uppdrag av Trafikverket, Underhåll. Syftet med inventeringen var att få en översiktlig bild av groddjursvandringen över väg S714 vid Illberg i Kils kommun och väg S720 vid Almar i Karlstad kommun (Figur 1). Vid båda platserna har tidigare konstaterats överkörda groddjur på vägen, dels av Trafikverkets egen personal och dels genom tips som inkommit från allmänheten. Konflikten mellan vägtrafik och groddjur vid Illberg, har tidigare beskrivits översiktligt i en särskild rapport utgiven av dåvarande Vägverket, *"Konfliktpunkter mellan groddjur och vägar i Trafikverkets Region Väst"*, (Lindqvist, M. & Röstell, Å. 2010).

Alla artfynd som noterats under inventeringen rapporteras till Artportalen. Dessa placeras inom projektet "Inventering av grod- och kräldjur inom Trafikverket Region Väst".

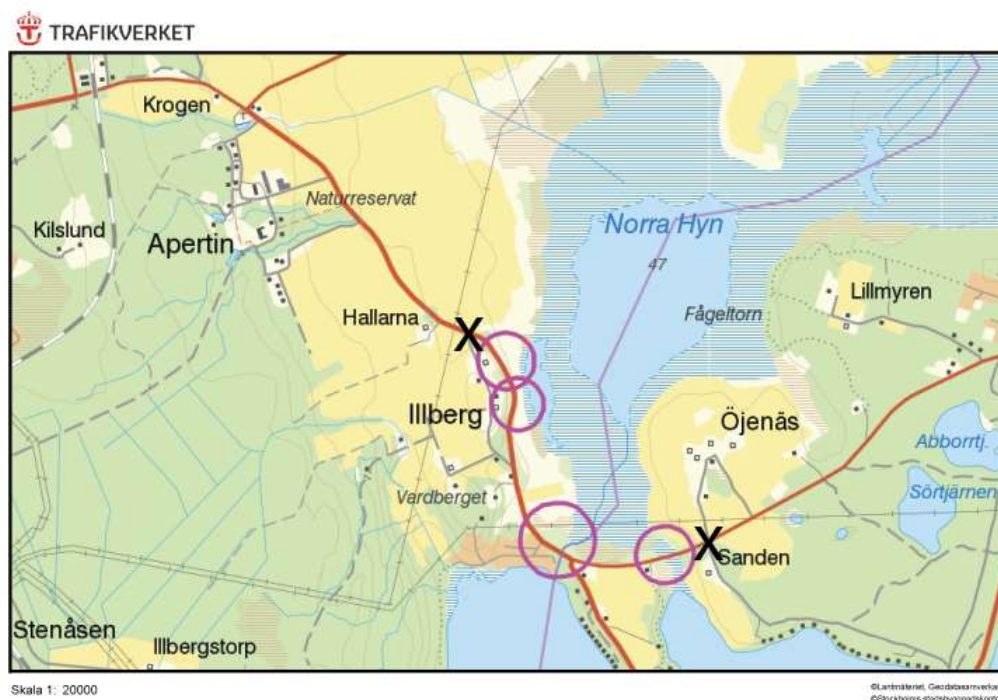
I första hand handlade inventeringen om att lokalisera var de viktigaste vandringvägarna finns för att underlätta utformningen av eventuella framtida fördjupade inventeringar. Inventeringen utfördes under perioden 28 mars – 20 april 2014. Fokus vid fältbesöken var på att räkna levande och döda (överkörda) exemplar av groddjur på vägen. Inventeringarna utfördes under och efter nätter med lämpliga väderförhållanden för vandring, det vill säga milda, fuktiga nätter i början – mitten av april.

Figur 1. En översikt över de vägar som inventerats.

Resultat

2.1 Väg S714 vid Illberg

Figur 2. Karta över väg S714 vid Illberg. Inventeringsområdets västra och östra avgränsning markeras på kartan med ett X. Ringarna är av Trafikverket utpekade potentiella delkonfliktområden.

Undersökningsområdet utgörs av den drygt 2000 m långa sträckan av väg S714 mellan norra infarten till Illberg och infarten till Öjenäs (Figur 2). Öster och norr om vägen ligger sjön Norra Hyn med tillhörande våtmarker och sumpskogar där lämpliga miljöer för grodlek finns. Vägen går också över Hynådran mellan Norra Hyn och Södra Hyn samt vattendraget mellan Acksjön och Hynådran.

Figur 3. Ett drygt 600 m långt vägavsnitt öster om Illberg där överkörda groddjur påträffades. Vägsträckans utbredning markeras med ett X i båda ändarna.

Figur 4. Ett 450 m långt vägavsnitt söder om Illberg där överkörda groddjur påträffades. Vägsträckans utbredning markeras med ett X i båda ändarna.

Överkörda groddjur hittades huvudsakligen på två vägavsnitt, ett drygt 600 m långt avsnitt öster om Illberg (Figur 3) och ett 450 m långt avsnitt söder om Illberg (Figur 4). På vägsträckan öster om Illberg hittades vid sammanlagt fem fältbesök 94 överkörda groddjur. Bland döda djur som var möjliga att artbestämma dominerade åkergroda, men det påträffades även döda exemplar av vanlig groda, vanlig padda och mindre vattensalamander. Nere på strandängen öster om vägen hördes spel av åkergrödor. Det sammanlagda antalet av överkörda groddjur som inräknades på det drygt 600 m långa vägavsnittet öster om Illberg redovisas per 20 m – avsnitt med början norrifrån (Tabell 1).

Tabell 1. Antalet överkörda djur på vägsträckan öster om Illberg.

1	2 st.	8	2 st.	15	2 st.	22	3 st.	29	2 st.
2	4 st.	9	3 st.	16	1 st.	23	2 st.	30	2 st.
3	2 st.	10	3 st.	17	3 st.	24	6 st.	31	2 st.
4	3 st.	11	3 st.	18	3 st.	25	4 st.		
5	5 st.	12	4 st.	19	2 st.	26	3 st.		
6	7 st.	13	3 st.	20	2 st.	27	3 st.		
7	5 st.	14	2 st.	21	2 st.	28	4 st.		

Det sammanlagda antalet av överkörda groddjur som inräknades på det drygt 600 m långa vägavsnittet öster om Illberg redovisas per 20 m – avsnitt (1-31) med början norrifrån.

Foto 3. Väg S714 öster om Illberg, vy mot norr.

På vägsträckan söder om Illberg (Figur 4) hittades vid sammanlagt fem fältbesök 51 överkörda groddjur. I detta fall sker vandringen i huvudsak över jordbruksmarker mot sumpskogar och våtmarker i Norra Hyns södra del. Det sammanlagda antalet av överkörda groddjur som inräknades på det 450 m långa vägavsnittet söder om Illberg redovisas per 20 m – avsnitt med början norrifrån.

Tabell 2. Antalet överkörda groddjur på vägsträckan söder om Illberg.

1	2 st.	6	3 st.	11	1 st.	16	1 st.	21	1 st.
2	3 st.	7	3 st.	12	1 st.	17	0	22	1 st.
3	4 st.	8	5 st.	13	0	18	1 st.	23	1 st.
4	5 st.	9	2 st.	14	1 st.	19	3 st.		
5	7 st.	10	2 st.	15	2 st.	20	2 st.		

Det sammanlagda antalet av överkörda groddjur som inräknades på det 450 m långa vägavsnittet söder om Illberg redovisas per 20 m – avsnitt (1-23) med början norrifrån.

Foto 4. Väg S714 söder om Illberg, vy mot norr.

Foto 5. Våtmark i betesmark 50 m väster om väg S720 norr om Almar.

2. Stor våtmark med vattenspeglar och ruggar av vass och kaveldun 100 m öster om väg S720. Lövträdsdungar, döda lövträd, trädlågor mm i våtmarkens omgivning. Våtmarken är en fin fågellokal med bl. a. häckande gräsand, knipa, fiskmåsar och trana. Fullt spel av groddjur på kvällen den 20/4. Över 100 åkergrödor, betydligt färre vanlig groda. Vid lekplats nr 2 hittades endast en vanlig padda överkörd på vägen mellan älven och våtmarken. I detta fall är det med säkerhet så att groddjuren övervintrar i våtmarkens närmaste omgivning och i skogsområden mot norr, öster och söder. Älven lockar inte groddjur i någon större omfattning.
3. Dessutom förekommer lek av groddjur i vägens närhet i den långa kurvan mellan Älvsborg och Karlsborg. I skogen öster om vägen finns ett system av dräneringsdiken. Marken är sank och dikena står vattenfyllda under stora delar av året. Mellan infarten till Älvsborg i söder och bäcken 200 m norr om Karlsborg i norr inräknades sammanlagt 36 överkörda groddjur. De flesta hittades omkring 150 m norr om infarten till Älvsborg där ett dräneringsdike från skogen öster om vägen ansluter till vägdiket (Figur 6). I de fall där artbestämning var möjlig handlade det om mindre vattensalamander (1 st.) vanlig padda (3 st.) och vanlig groda (>20 st.).

Foto 6. Vattenfyllt dräneringsdike 150 m norr om infart till Älvsborg (se även foto 2).

Diskussion

Vid Illberg sker vandrigen av groddjur på bred front över väg S714 mot strandängar, sumpskogar och andra våtmarker vid Norra Hyn. Två vägvagnsnitt där mer omfattande passage av groddjur konstaterades redovisas, ett öster om Illberg (Figur 3) och ett söder om Illberg (Figur 4). På vägvagnsnittet öster om Illberg hittades flest groddjur i anslutning till P-platsen i områdets norra del, men som framgår i tabell 1 är de överkörda groddjuren i övrigt tämligen jämnt fördelade på den drygt 600 m långa vägsträckan. I anslutning till P-platsen är vägbanken grund och ligger insprängd på berg. Det är därför sannolikt tekniskt komplicerat att bygga grodtunnlar eller andra anordningar för att underlätta säkrare groddjursvandring i detta område. Trafikverkets skyltar om grodvandring borde sättas upp. På det andra vägvagnsnittet (söder om Illberg) hittades flest överkörda groddjur i områdets norra del där vandrigen sker över jordbruksmarker. På den drygt 700 m långa vägsträckan mellan Hynådran och infarten mot Öjenäs inräknades sammanlagt endast fyra överkörda groddjur på vägen och det sker av allt att döma ingen större passage av groddjur över vägen på denna sträcka. Grodlek av åkergroda hördes avlägset från våtmarkerna norrut.

I den låglänta delen av väg S720 söder Almar finns ett konfliktområde i den långa kurvan mellan Älvsborg och Karlsborg där vägdikena ofta är vattenfyllda. Det är inte fråga om någon stor lekplats mätt i antalet lekande djur, men risken för att köras över är stor när groddjuren (främst vanlig groda) i lektider och under morgonpendlingstrafik av bilar från Forshaga, förflyttar sig mellan dräneringsdiken i skogen och vägdikena. Möjligen skulle en täckdikning av vägdiket i den lägst belägna delen av kurvan göra området närmast vägen mindre intressant för grodorna. En oftare utförd vägdikesrensning kan också långsiktigt minska närvaron av groddjur i vägens närhet. Norr om lekplats nr 1, mellan 1 och 2, och söder om infarten till Älvsborg hittades enstaka överkörda groddjur på vägen. Dessa var jämnt utspridda utan tydliga koncentrationer och det framkom inga tecken på viktiga vandringsstråk av groddjur på dessa vägvagnsnitt.

Referenser

Lindqvist, M. & Röstell, Å. 2010: **Konfliktpunkter mellan groddjur och vägar i Trafikverkets Region Väst**. Rapport 2010:099, Trafikverket.

Trafikverket, 405 33 Göteborg. Besöksadress: Kruthusgatan 17.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se